

תורה אור • פרשת ויחי • מאמר 5

ביאור על הנ"ל

ביאור הדברים שלעיל

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/5](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/5)

1 ביאור על הני"ל

הסבר על האמור לעיל.

2 לבאר הדברים הנאמרים למעלה ע"פ חכילי כו'. הנה התורה נק' יין וחלב וכמו שכתוב ולכו שברו כלוא כסף וכלוא מחיר יין וחלב. ולהבין זה הנה צריך להבין ענין כי בחי' אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

לביאור הדברים שנאמרו למעלה על [הפסוק] "חכילי" וכו': התורה נקראת יין וחלב, כמו שכתוב: "ולכו שברו כלוא כסף וכלוא מחיר יין וחלב". כדי להבין זאת, יש להבין את עניינן של שתי בחינות: אהבה רבה [אהבה גדולה] ואהבת עולם [אהבה הנמשכת לעולם].

אה"ר [אהבה רבה] היא הבאה מלמעלה אשר מאליה וממילא נפשו בוערת כתנור אש ואה"ע [ואהבת עולם] היא האהבה הבאה ע"י ההתבוננות ויש אהבה ג' הגדולה משניהם והיא הנקראת אהבה בתענוגים כו'. אהבה רבה היא [האהבה] שבאה מלמעלה, ועל ידה נפשו בוערת מאליה וממילא, כתנור אש; ואהבת עולם היא האהבה שבאה מתוך התבוננות. ויש אהבה שלישית, גדולה משתיהן, והיא נקראת "אהבה בתענוגים" [אהבה מתוך תענוג], וכו'.

3 והנה ידוע שיש די שמות ע"ב [שם ע"ב] ס"ג [שם ס"ג] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [שם ב"ן] ושהם ב"ן [שם ב"ן] נפל בשבירה ושם מ"ה [שם מ"ה] הוא המברר.

כידוע, יש ארבעה שמות: ע"ב (אב, 72), ס"ג (סג, 63), מ"ה (מה, 45) וב"ן (בן, 52). שם ב"ן נפל בשבירה [של הכלים], ושם מ"ה הוא המברר [אותו].

ואמנם תחלה מברר מלי דאצי' הנקראת שם ב"ן [שם ב"ן] את רפ"ח נצוצין שבבי"ע כו' ואח"כ נמשך שם מ"ה [שם מ"ה] לברר שנית כו'.

אמנם, תחילה מלכות (ריבונות) של עולם האצילות (עולם ההאצלה), הנקראת שם ב"ן, מבררת את 288 הניצוצות הנמצאים ב[עולמות] הבריאה, היצירה והעשיה וכו'; ואחר כך שם מ"ה נמשך למטה כדי לברר פעם שנייה וכו'.

4 וביאור הדברים הנה נודע דמלי דאצי' יורדת בכל לילה בבי"ע לברר בירורים. וכמ"ש בזוהר אלף טורין דאכלה בהמה רבה ושתיית לון בגמיעא חדא כו'.

ביאור העניין: ידוע שמלכות דאצילות יורדת בכל לילה לעולמות בריאה, יצירה ועשיה כדי לברר בירורים. וכמו שכתוב בזוהר: "אלף טורין דאכלה בהמה רבה ושתיית לון בגמיעא חדא כו'".

פ"י בהמה בגי' [בגימטריא] ב"ן [שם ב"ן] והיינו מל' דאצי' המבררת נצוצין דתהו. להיות שכאשר נפלו הנצוצין כבי"ע ובנוגה הם מעורבים טו"ר [טוב ורע] ואינם בבחי' אלהות ומל' דאצי' מבררת אותם שיתפכו להיות אלהות.

ביאור: בהמה בגימטריה ב"ן; כלומר, מלכות דאצילות, המבררת את ניצוצות תוהו. שכן כאשר הניצוצות נפלו לעולמות בריאה, יצירה ועשיה ולנוגה, הם מעורבים מטוב ורע ואינם בבחינת אלוקות; מלכות דאצילות מבררת אותם כדי שיהפכו לאלוקות.

5 ולכן שם ב"ן [שם ב"ן] נק' אה"ע [אהבת עולם] כי עולם מל' העלם והיינו האהבה שנתגלית מההעלם. שקודם התפלה היתה בהעלם ואחר כך ע"י התפלה נתגלית

לכן שם ב"ן (Ban) נקרא אהבת עולם (ahavas olam), שכן "עולם" קשור למילה "העלם" (he'elem, [הסתרה]); כלומר, זו אהבה המתגלית מתוך ההעלם: לפני התפילה היא היתה בהעלם, ולאחר מכן היא מתגלית באמצעות התפילה.

ונמצא שאהבה זו היא באה מההתבוננות כו' וגם פ"י אהבת עולם שהתפעלות ואהבה זו נמשכת מבחינת העולם.

נמצא שאהבה זו נובעת מן ההתבוננות וכו'. ויש גם פירוש נוסף ל"אהבת עולם": התפעלות זו והאהבה נמשכות מבחינת העולם.

היינו כמו עד"מ האדם מתפעל להיות לו אהבה ע"י שרואה מופתים הפך הטבע כמו להפוך ממים לאש או מאש למים שיתהפך מהות אחד למהות אחר ע"י רואה גדולת ה' ית' ויגיע לו מזה אהבה לה'.

כלומר, על דרך משל, אדם מתעורר לאהבה כשהוא רואה מופתים שהם היפך הטבע, כגון הפיכת מים לאש או אש למים, כך שמהות אחת מתהפכת למהות אחרת; באמצעות זאת הוא רואה את גדולת ה' יתברך, ומתוך כך מתעוררת בו אהבה לה'.

6 ואהבה זו נק' אה"ע [אהבת עולם] שבאה ע"י סבה מבחי' העולם וכמו"כ [וכמו כן] למעלה הבירור נצוצות דשם ב"ן [שם ב"ן] שמברר כבי"ע נק' אה"ע [אהבת עולם] מפני שמבחי' עולם נברר להיות אלקות כו'.

אהבה זו נקראת אהבת עולם (ahavas olam), משום שהיא באה בעקבות סיבה שמקורה בבחינת העולם. כך גם למעלה: בירור הניצוצות של שם ב"ן (Ban), המברר בעולמות בריאה, יצירה ועשיה, נקרא אהבת עולם, משום שמה ששייך לבחינת העולם מתברר ונעשה אלוקות וכו'.

משא"כ שם מ"ה [שם מ"ה] נקי אה"ר [אהבה רבה]. להיות ששם מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' אלקות בעצם (לא ממה שנתברר מבחי' עולם כמו שם ב"ן [שם ב"ן] שמברר ביי"ע והם נכללים בו.

לא כן בשם מ"ה (Mah), שנקרא אהבה רבה (ahavah rabbah), שכן שם מ"ה הוא בחינת אלקות מצד עצמה (ולא דבר שהתברר מבחינת העולם, כמו שם ב"ן, המברר את בריאה, יצירה ועשיה, והם נכללים בו.

והיינו ע"י ההתהפכות מרע לטוב כנ"ל שנכלל בשם ב"ן [שם ב"ן] ולכך נקי אה"ע [אהבת עולם] כמו שאדם מתהפך ע"י מופתים כו' כנ"ל).

וזהו על ידי ההתהפכות מרע לטוב, כנזכר לעיל, שנכללת בשם ב"ן; ולכן היא נקראת אהבת עולם, כמו שאדם מתהפך בעקבות מופתים וכו', כנזכר לעיל).

והוא המברר שם ב"ן [שם ב"ן]. וה"ז [והרי זה] כדוגמת אה"ר [אהבה רבה]. דהנה ענין האה"ר [האהבה רבה] היא עד"מ האהבה אשר מאליו מתלהט שלכך נקי בלשון רבה. להיות שאה"ע [שאהבת עולם] הנה יש גם בזה לעומת זה.

והוא המברר את שם ב"ן. והרי זה בדומה לאהבה רבה. שכן אהבה רבה היא, בדרך משל, אהבה שמתלהטת מאליה, ולכן היא נקראת בשם "רבה"; שכן באהבת עולם יש גם "זה לעומת זה".

ולכך אנו רואים שאעפ"י [שאף על פי] שבעת התפלה הי' [היה] לו אהבה והיא אה"ע [אהבת עולם] מ"מ אח"כ עוסק במילי דעלמא מפני שיש זלעו"ז [זה לעומת זה] ששניהם הם בחי' עולם זה עולם וזה עולם כו'

ולכן אנו רואים שאף על פי שבשעת התפילה הייתה לו אהבה, והיא אהבת עולם, בכל זאת לאחר מכן הוא עוסק בענייני העולם, מפני שיש "זה לעומת זה", שכן שניהם בחינת עולם: זה עולם וזה עולם וכו'.

משא"כ בחי' אה"ר [אהבה רבה] להיותה מניצוץ אלקות עצמו אין שם זלעו"ז [זה לעומת זה] כו'. וכמו"כ [וכמו] כן למעלה שם מ"ה [שם מ"ה] הוא אלקות שלא ע"י בירור. כמו האה"ר [האהבה רבה] שבאה מאליה מלמעלה.

אבל לא כן בבחינת אהבה רבה: מכיוון שהיא באה מניצוץ האלקות עצמו, אין בה "זה לעומת זה" וכו'. כך גם למעלה: שם מ"ה הוא אלקות שאינה באה באמצעות בירור, בדומה לאהבה רבה שבאה מאליה מלמעלה.

7 והנה עכ"ז [עם כל זה] **הרי האה"ר** [האהבה רבה] **שנק' מ"ה** [שם מ"ה] **מתלבשת באה"ע** [באהבת עולם] **הנק' ב"ן** [שם ב"ן] **לברר בירור שני כו' אבל אהבה ג' והיא הנק' אהבה בתענוגים שהוא ענין שם ע"ב** [שם ע"ב] **אינה מתלבשת כלל לא באה"ר** [באהבה רבה] **ולא באה"ע** [באהבת עולם] **כו':**

והנה, למרות כל זאת, אהבה רבה, הנקראת מ"ה, אכן מתלבשת באהבת עולם, הנקראת ב"ן, כדי לפעול בירור שני וכו'. אך האהבה השלישית, המכונה "אהבה בתענוגים", שהיא עניינו של שם ע"ב, אינה מתלבשת כלל — לא באהבה רבה ולא באהבת עולם וכו'.

8 אך הנה המשכת שם ע"ב [שם ע"ב] **אהבה בתענוגים**. הוא כאשר נתחברו יחדיו אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] **שם מ"ה** [שם מ"ה] **ושם ב"ן** [שם ב"ן] **אזי ממשיכים גם שם ע"ב** [שם ע"ב]. **הגם שהוא גבוה משניהם כו'.**

אולם המשכת שם ע"ב, אהבה בתענוגים, נעשית כאשר אהבה רבה ואהבת עולם — שם מ"ה ושם ב"ן — מתחברות יחד; אז ממשיכים גם את שם ע"ב, אף שהוא נעלה משניהן וכו'.

וביאור הדברים הנה ידוע שיש בכל עולם דאצי' ב"ע ע"ס [עשר ספירות] **ועולמות והיכלות**. להבנת הדברים: ידוע שבכל אחד מהעולמות — אצילות, בריאה, יצירה ועשיה — יש עשר ספירות, וכן עולמות והיכלות.

9 והנה ע"ס [עשר ספירות] **הם הם אלקות שאינו צריך להתברר והיינו כענין שם מ"ה** [שם מ"ה] **כידוע**. **ועולמות והיכלות הם צריכים להתברר בכדי להתכלל בע"ס** [בעשר ספירות] **שהוא אלקות ממש**. הנה, עשר הספירות הן עצמן אלקות, שאינה צריכה בירור; והדבר דומה לעניין שם מ"ה, כידוע. אבל העולמות וההיכלות צריכים בירור, כדי להיכלל בעשר הספירות, שהן אלקות ממש.

והיינו ע"י הבירור דב"ן [דשם ב"ן] **שנכללים בו הבירורים דעולמות והיכלות ואחר כך נמשך שם מ"ה** [שם מ"ה] **להתלבש בב"ן** [בשם ב"ן] **לברר שנית כו' וזהו ענין יחוד הוי' אלהים שהם דו"נ** [דכר ונוקבא] **מ"ה** [שם מ"ה] **וב"ן** [ושם ב"ן].

הדבר נעשה באמצעות הבירור של שם ב"ן, שבו נכללים הבירורים של העולמות וההיכלות; ולאחר מכן נמשך שם מ"ה ומתלבש בשם ב"ן, כדי לברר פעם נוספת וכו'. זהו עניין יחוד הוי' [ו]אלקים, שהם בחינת זכר ונקבה — מ"ה וב"ן.

והנה כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אתם כו' ומבואר בזהר הטעם דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לא שרי באתר פגימא אלא באתר שלימא כו'.

והנה כתוב: "זכר ונקבה בראם ויברך אתם" וכו'; והטעם לכך מבואר בזהר: "קוב"ה לא שרי באתר פגימא אלא באתר שלימא כו'".

והענין מפני שכאשר מתכללים ב' בחינות דו"נ [דכר ונוקבא] ע"כ מעוררים בחינת הגבוה מערך שניהם (וכענין החופה שנכנסים) בו חתן וכלה להיות שבאים שניהם דו"נ [דכר ונוקבא] ע"כ בא שם הגילוי גם מבחי' מקיפים כו').

והענין הוא שכאשר שתי בחינות — זכר ונקבה — נכללות זו בזו, הן מעוררות בחינה הגבוהה מהמידה של שתיהן. הדבר דומה לחופה, שאלה נכנסים החתן והכלה: מאחר ששניהם, זכר ונקבה, באים [לשם], מתגלה שם גם אור מבחינת המקיפים וכו'.

והיינו ע"י שכאשר שם ב"ן [שם ב"ן] מברר ב"י'ע ואז מעלה אותם מ"ן [מ"ן נוקבין] לשם מ"ה [שם מ"ה] והוא נמשך לברר כו'.

הדבר נעשה באמצעות [העובדה] שכאשר שם ב"ן מברר את עולמות בריאה, יצירה ועשיה, הוא מעלה אותם כמ"ן — מ"ן נוקבין, "מים נקביים" — אל שם מ"ה, והוא נמשך למטה כדי לברר כו'.

ואח"כ כששניהם מתלבשים זה בזה בחי' יחוד הוי"ה אלהים אזי נמשך גם שם ע"ב [שם ע"ב] הנק' אהבה בתענוגים.

ולאחר מכן, כאשר שניהם מתלבשים זה בזה — בחינת יחוד הוי" ואלקים — נמשך גם שם ע"ב, המכונה "אהבה בתענוגים".

וזהו זכר ונקבה בראם. היינו דכר שם מ"ה [שם מ"ה] ונוק' [ונוקבא] שם ב"ן [שם ב"ן] ואזי ויברך אתם המשכת החכמה שם ע"ב [שם ע"ב] הנק' ברוך כו'.

וזהו [הפירוש של] "זכר ונקבה בראם": הזכר, דכר, הוא שם מ"ה, והנקבה, נוקבא, היא שם ב"ן; ואז "ויברך אתם" — המשכת החכמה, שם ע"ב, המכונה "ברוך" וכו'.

10 והנה ידוע שגילוי אור א"ס דעתיקא קדישא הוא בבחינת החכמה דאצי' להיותה בתכלית הבטול. והנה עתיק הוא על דרך משל בחינת תענוג כו'.

ידוע שגילוי אור אין סוף של עתיקא קדישא (העתיק הקדוש) הוא בבחינת חכמה דאצילות, מפני שהיא בביטול מוחלט. ועתיק הוא, בדרך משל, בחינת תענוג וכו'.

וכמו שאנו רואים גם כן שגילוי התענוג הוא בחכמה כאשר יגיע לו השכלה חדשה מהמשכיל שזהו ענין גילוי החכמה ממקורה אז יתענג ענג נפלא כו'

כפי שאנו רואים גם, התענוג מתגלה בחכמה: כאשר מגיעה אליו השכלה חדשה מן הכוח המשכיל, וזהו ענין גילוי החכמה ממקורה, הוא מתענג תענוג נפלא וכו'.

וכמו"כ [וכמו כן] גלוי אא"ס [אור אין סוף] ע"י [עתיק יומין] וא"א הוא בבחינת חכמה דאצי" שהוא שם ע"ב [שם ע"ב].

כך גם גילוי אור אין סוף של עתיק יומין ואריך אנפין הוא בבחינת חכמה דאצילות, שהיא שם ע"ב (אב).

ולכך נק' שם ע"ב [שם ע"ב] אהבה בתענוגים להיות שהוא גלוי תענוג עליון וזהו אהבה בתענוגים דייקא כו':

לכן נקרא שם ע"ב "אהבה בתענוגים", משום שהוא גילוי התענוג העליון. וזהו [הטעם לכך שזו] דווקא "אהבה בתענוגים" וכו'.

11 וזהו חכלילי עינים מיין. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי. וי"ל [ויש לומר] כפל הלשון לי לי.

וזהו [פירוש] "חכלילי עינים מיין". וחז"ל אמרו: "חכלילי כל חיך הטועם אומר לי לי". ויש להבין את הכפילות "לי לי".

אך הענין הוא שזהו ענין ב' עליות של ב' בחינות אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] בע"י [בעתיק יומין] וא"א כנ"ל מפני שהן עולים בבחינת שם ע"ב [שם ע"ב] ששם גילוי עתיק ואריך כו'.

אך הענין הוא שזהו ענין שתי העליות של שתי הבחינות, אהבה רבה ואהבת עולם, מ"ה וב"ן, לעתיק יומין ואריך אנפין, כנ"ל; שהרי הן עולות לבחינת שם ע"ב (אב), שבה יש גילוי עתיק ואריך וכו'.

12 וזהו חיך הטועם אומר לי לי פירוש חיך הטועם הוא בחינת חכמה דאצי" שנק' חיך שם מ"ה [שם מ"ה] והוא בחינת טעמים שהם בשם ע"ב [שם ע"ב]

וזהו [פירוש] "חיך הטועם אומר לי לי": הכוונה היא ש"חיך הטועם" הוא בחינת חכמה דאצילות, הנקראת "חיך", שם מ"ה, והיא בחינת טעמים, שהם בשם ע"ב.

כְּנוּדַע שִׁישׁ דִּי בַחֲיֵי טַנְתִּיא [טעמים נקודות תגין אותיות] **כְּנַגְדִּי שְׁמוֹת עִיב** [שם עיב] **סִיג** [שם סיג] **מִיָּה** [שם מיָּה] **בִּין** [שם בין] **וְחַכְמָה דֹּאצִּי** היא בחינת חיך הטועם היינו בחינת טעמים.

כידוע, יש ארבע בחינות: טעמים, נקודות, תגין ואותיות (סימני הנגינה, סימני הניקוד, הכתרים והאותיות), כנגד ארבעת השמות עיב, סיג, מיָּה ובין. חכמה דאצילות היא בחינת "חיך הטועם", כלומר בחינת טעמים.

וכמו עד"מ כאשר יטעום האדם איזה מאכל הנערב ומתוק מתענג מזה כמו"כ [כמו כן] בבחי' טעמים דחכמה יש שם גילוי עתיק כו'.

כמו למשל, כאשר אדם טועם מאכל ערב ומתוק, הוא מתענג מכך; כך גם בבחינת הטעמים שבחכמה יש גילוי עתיק וכו'.

וזהו חיך הטועם בחי' עיב [שם עיב] חכמה אומר לי לי הוא בחי' עליות אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

וזהו "חיך הטועם", בחינת עיב, חכמה, שאומר "לי ליי": זוהי בחינת העליות של אהבה רבה ואהבת עולם.

13 והנה חכלילי עינים הם מיין. כי הנה עיני שנכנס יין יינה של תורה יצא סוד.

והנה העיניים האדומות, חכלילי עינים (chachlili einayim), הן "מיין". שכן על ידי "שנכנס יין" — יינה של תורה — "יצא סוד".

פ"י סוד היינו אה"ר [אהבה רבה] המסותרת שתצא מהעלם אל הגילוי להיות התלבשות אה"ר [אהבה רבה] מ"ה [שם מ"ה] באה"ע [באהבת עולם] בין [שם בין]. ועי"ז שניהם עולים ונכללים בחכמה. וזהו חכלילי כו' מיין.

פירוש "סוד" הוא אהבה רבה (ahavah rabbah) הנסותרת, שצריכה לצאת מן ההעלם אל הגילוי, כך שתהיה התלבשות אהבה רבה, מ"ה (Mah), באהבת עולם (ahavas olam), בין (Ban). ועל ידי כך שתיהן עולות ונכללות בחכמה. וזהו [פירוש] "חכלילי" וגו', "מיין".

פ"י מה שחיך הטועם אומר לי לי העלייה דמ"ה [דשם מ"ה] ובין [ושם בין] בעיב [בשם עיב] זהו מיין שעייז שנכנס יינה ש"ת [של תורה] יצא סוד התלבשות מ"ה [שם מ"ה] בבין [בשם בין] ועייז מעוררים שם עיב [שם עיב] להיות חיך הטועם כו'.

כלומר, מה ש"חיך הטועם אומר לי ליי" — העלייה של מ"ה ובין לעיב (Av) — זהו "מיין": על ידי כניסת יינה של תורה, "יצא סוד" — התלבשות מ"ה בבין; ועל ידי כך מעוררים את שם עיב להיות "חיך הטועם" וגו'.

14 והנה בחיי גילוי זה דשם ע"ב [שם ע"ב] הוא בשבת שהוא ענין מוחין דאבא. והיינו גילוי והמשכת ענג העליון בחיי עתיקא קדישא בבחי' החכמה.

והנה, בחינת גילוי זו של שם ע"ב היא בשבת, שעניינה מוחין (כוחות השכל) דאבא (חכמה). כלומר, גילוי והמשכה של התענוג העליון, בחינת עתיקא קדישא (העתיק הקדוש), אל בחינת חכמה.

וכמ"ש וקראת לשבת ענג להמשיך ולקרוא הענג בחכמה כו'. וכמ"ש במ"א ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר ויכלו בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כו'.

כמו שכתוב: "וקראת לשבת ענג" — להמשיך את התענוג ולקרוא את התענוג אל תוך חכמה וכו'. וכמו שכתוב במקום אחר על מאמר חז"ל: "כל האומר ויכלו בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית" וכו'.

וזהו ג"כ כל כוונת האכילה בשבת להמשיך בחיי עתיק בחכמה כו'. אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מי שטרח בע"ש [בערב שבת] יאכל בשבת.

וזהו גם כל הכוונה באכילה בשבת: להמשיך את בחינת עתיק אל תוך חכמה וכו'. אולם חז"ל אמרו: "מי שטרח בע"ש יאכל בשבת".

וזהו חכלילי עינים כו'. פ"י כי יש ב' בחיי בעינים הא' האדמומית והזהרורית שבעינים. והב' חוורי דעינא.

וזהו [המשמעות של] "חכלילי עינים" (עיניים אדומות) וכו'. הפירוש הוא שיש בעיניים שתי בחינות: הראשונה, האדמומיות והזהרורית שבעיניים; והשנייה, לובן העין.

15 והנה ענין האדמומית הוא בחיי ההתלהבו' ורשפי אש לאסתכלא ביקרא דמלכא כמ"ש הסבי עיניך מנגדי כו' דאינון מוקדין ליה בשלהובין דרחימותא כנודע.

והנה, האדמומיות היא בחינת התלהבות ורשפי אש, "לאסתכלא ביקרא דמלכא", כמו שכתוב: "הסבי עיניך מנגדי" וכו', שכן הן מציתות אותו ב"שלהובין דרחימותא", כידוע.

וכמו"כ [וכמו כן] הנה מבואר באדרא רבה כד ז"א מסתכל במצחא דאריך מקבל ש"ע [ש"ע (370)] נהורין ובפנים ק"נ נהורין כמה שכתוב כי יקרא ק"ן צפור לפניך כו'.

וכך גם מבואר באדרא רבה: כאשר ז"א (המידות) מביט במצחו של אריך [אנפין], הוא מקבל ש"ע אורות, ובפנים — ק"נ אורות, כמו שכתוב: "כי יקרא ק"ן צפור לפניך" וכו'.

והענין דהנה א"א שהוא הכתר הוא בחי' התחתונה שבמאציל וז"א הוא מקור לעלמין דבי"ע שלכך ז"א נק' עולם כמ"ש עולם חסד יבנה כו'.

הענין הוא שאריך אנפין, שהוא כתר, הוא הבחינה הנמוכה ביותר שבמאציל, ואילו ז"א הוא המקור לעולמות בריאה, יצירה ועשיה. לכן ז"א נקרא "עולם", כמו שכתוב: "עולם חסד יבנה" וכו'.

ולכך הז"א מתלהב ליכלל למעלה באו"ס [באור אין סוף] בחי' א"א כו' (וכן עבודת האדם למטה לאסתכלא ביקרא דמלכא עיני תמיד אל ה' והיינו ההתלהבות ממטלמ"ע [ממטה למעלה] שהוא ע"י העינים דוקא)

לכן ז"א מתלהב להיכלל למעלה באור אין סוף, בבחינת אריך אנפין וכו'. (וכך גם עבודת האדם למטה — "לאסתכלא ביקרא דמלכא", "עיני תמיד אל ה'"; כלומר, התלהבות העולה מלמטה למעלה, והיא נעשית דווקא באמצעות העינים.)

והיינו האדמומית שבעינים שמורה על ענין ההתלהבות ורשפי אש כו'. וע"י ההסתכלות ז"א בבחי' התלהבות נמשך אח"כ השפע מא"א [מאריך אנפין] לז"א.

זוהי האדמומיות שבעינים, המורה על התלהבות ורשפי אש וכו'. באמצעות ההבטה של ז"א מתוך התלהבות, נמשך לאחר מכן השפע מאריך אנפין לז"א.

וכמ"ש עין ה' אל יראיו כו' (והיינו מפני שהקדים תחלה עיני תמיד אל ה' והוא התלהבות ממטלמ"ע [ממטה למעלה]). וזהו מי שטרח בערב שבת כו'. עי"ז נמשך אח"כ אור השפע מלמעלה למטה להיות עין ה' כו'.

כמו שכתוב: "עין ה' אל יראיו" וכו'. (הדבר הוא משום שתחילה פתח ב"עיני תמיד אל ה'" — התלהבות מלמטה למעלה. וזהו "מי שטרח בערב שבת" וכו': באמצעות זאת נמשך לאחר מכן אור השפע מלמעלה למטה, כך שתהיה "עין ה'" וכו'.)

וזהו ענין ש"ע [ש"ע (370)] נהורין או ק"ן נהורין דמקבל ז"א מא"א [מאריך אנפין] היינו השפע מלמעלה כו' שהוא בחי' עינא דאיהו חוור כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (דקכ"ט ב' ובדף קל"ו ב') ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא כו'.

וזהו ענין ש"ע אורות או ק"נ אורות שז"א מקבל מאריך אנפין — השפע מלמעלה וכו', שהוא בחינת "עינא דאיהו חוור", כמו שכתוב באדרא רבא (דף 129ב' ודף 136ב'): "ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא" וכו'.

והנה הראיה היא בחי' חיצוניות משא"כ שארי כחות כמו כח החכמה או המדות כו' והנה, הראיה היא בחינת חיצוניות, שלא כמו שאר הכחות, כגון כוח החכמה או המידות וכו'.

והענין כי להיות מסתכל במצחא דא"א ולקבל אח"כ גילוי האור משם א"א לקבל רק ע"י ראייה שהיא מבחוץ שאינה נכנסת לפנים.

הסיבה היא שמאחר ש[ז"א] מביט במצח אריך אנפין, ולאחר מכן מקבל משם גילוי אור, אי אפשר לקבל [אותו] אלא באמצעות ראייה, שהיא מבחוץ ואינה נכנסת פנימה.

16 ולבן שינים הנה השינים מבררים כו'. והוא בחי' עבור בבטן אימא כמשל מדות שבשכל לראות בעין השכל מהות המדות ולדקדק ולפשפש בהן אם יש בהן תערובת כו'. וזהו בבטן אימא כו'.

"ולבן שינים": והנה, השיניים מבררות כו'. זוהי בחינת עיבור (ibbur, שלב ההיריון) ברחם אימא (Imma, בינה), כמשל המדות (middos, התכונות הרגשיות) שבשכל: לראות בעין השכל את מהות המדות, ולדקדק ולפשפש בהן [כדי לראות] אם יש בהן תערובת כו'. וזהו "בבטן אימא" כו'.

17 ולמעלה בז"א תלת כלילין גו תלת כו' ומה שנתברר נעשה אצ"י ואלקות והפסולת נדחה לחוץ כו' וכן עד רום המעלות כו'

ולמעלה, בז"א, [יש] "תלת כלילין גו תלת" כו'; ומה שעבר בירור נעשה אצילות ואלקות, והפסולת נדחת החוצה וכו'. וכך הלאה, עד לרום המעלות וכו'.

ואח"כ נעשה הגדלה בחלב שלאחר הלידה והגדלה זו שנמשך אור וחיות שיהיו המדות מאירים וברורים כו'.

לאחר מכן באה גדילה באמצעות החלב שלאחר הלידה; וגדילה זו היא שאור וחיות נמשכים למטה, כדי שהמדות יהיו מאירות וברורות וכו'.

18 וזהו ולבן שינים שהשינים עצמם נעשים לבנים מכח החלב שבשעת הבירור עדיין אינם לבנים מאחר שעוסק לראות ולפשפש כו'.

וזהו [המשמעות של] "ולבן שינים": השיניים עצמן נעשות לבנות מכוח החלב; בזמן הבירור הן עדיין אינן לבנות, משום שאדם עסוק בהסתכלות ובפשפוש וכו'.

והוא בחינת קטנות משא"כ לכן שינים שנעשו לבנים ומאירים כו'. שיש בירור אחר בירור כו' וזו בחינת קטנות (שלב של חוסר בשלות), שלא כמו "ולבן שינים", [שבו השיניים] כבר נעשו לבנות ומאירות וכו'; שכן יש בירור אחר בירור וכו'.

והכל הוא ע"י פותח את ידיך הוא בחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהם יודי"ן ווי"ן שערות וגומות שאבא יונק ממזל החי נוצר אותיות רצון כו'

וכל זה נעשה באמצעות "פותח את ידיך": זו בחינת י"ג תיקוני דיקנא, שהם יו"דים ווי"ן — שערות וגומות. אבא (חכמה) יונק מהמזל השמיני, נוצר, [שאותיותיו] הן [אותיות] רצון וכו'.

ועי"ז נעשה רצון גם לכל חי כו' והוא ע"י התו' [התורה] אבא שממשיך אור אבא על נפשו ואבא יונק ממזל החי כנ"ל ומתגלה בתוכה רצון שלמעלה מעלה כו'

ועל ידי כך נעשה רצון גם "לכל חי" וכו'. הדבר נעשה באמצעות התורה, בחינת אבא: האדם ממשיך את אור אבא על נפשו, ואבא יונק מהמזל השמיני, כנזכר לעיל, ובתוכה [בנפש] מתגלה רצון הנעלה עד מאוד וכו'.

ומשל יודי"ן ווי"ן כי היו"ד הוא צמצום האור בעור הפנים המכסה ואינו יוצא אלא דרך גומא. והוא"ו הוא המשכת השערות כו' וד"ל [ודי למבין]:

והמשל ליו"דים ולווי"ן הוא כך: היו"ד היא צמצום האור בעור הפנים, המכסה אותו, ולכן הוא יוצא רק דרך גומא; והווי"ו היא המשכת השערות וכו'. וזה מספיק למי שמבין.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> ואת [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). להלן למוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

מתוך [/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/5/](https://www.likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayechi/5/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק